

Секція: 1. Тенденції та сучасні особливості
глобальної інтеграції економічних систем

Дудченко В.Ю.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри міжнародної економіки

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ В КРАЇНАХ БАЛТІЇ**

Моделі економічного зростання країн Балтії до світової фінансово-економічної кризи розбудовувалися на основі максимальної відкритості економіки, залученні іноземних капіталів за рахунок низьких виробничих витрат, ліберальної податкової системи, відносної макроекономічної стабільності. У посткризовий період економічний ріст зазначених країн, що був спричинений залученням кредитів у невиробничу сферу, змінився рецесією. Дані таблиці 1 демонструють погіршення економічного стану країн Балтії у 2009-2010 рр., передусім у Латвії та Литві.

Таблиця 1 - Основні макроекономічні показники розвитку країн Балтії

Показники	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Латвійська Республіка</i>							
Державний борг до ВВП, %	9,0	19,8	36,9	44,5	42,0	40,8	38,1
Дефіцит (-) / профіцит державного бюджету до ВВП, %	-0,7	-4,4	-9,2	-8,2	-3,5	-1,3	-1,0
Частка державних інвестицій у ВВП, %	5,69	4,86	4,29	3,72	4,25	4,39	-
Рівень безробіття, %	6,1	7,7	17,5	19,5	16,2		
<i>Литовська Республіка</i>							
Державний борг до ВВП, %	16,8	15,5	29,3	37,8	38,3	40,5	39,4
Дефіцит (-) / профіцит державного бюджету до ВВП, %	-1,0	-3,3	-9,4	-7,2	-5,5	-3,2	-2,2
Частка державних інвестицій у ВВП, %	5,20	4,93	3,89	4,56	4,36	3,67	-
Рівень безробіття, %	4,2	5,8	13,8	17,8	15,4		
<i>Республіка Естонія</i>							
Державний борг до ВВП, %	3,7	4,5	7,1	6,7	6,1	9,8	10
Дефіцит (-) / профіцит державного бюджету до ВВП, %	2,4	-3,0	-2,0	0,2	1,1	-0,2	-0,2
Частка державних інвестицій у ВВП, %	5,06	5,39	5,07	3,87	4,13	5,43	-
Рівень безробіття, %	4,6	5,5	13,5	16,7	12,3	10	8,6

Джерело: складено автором за даними Європейського комітету статистики

(<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>) та Міжнародної організації праці (<http://www.ilo.org>)

Криза в Єврозоні спричинила скорочення притоку іноземного капіталу в дані країни, зменшення експорту, що негативно позначилося на темпах нарощення виробництва, призвело до зростання безробіття та збільшення міграції населення. На відміну від найбільш розвинених країн Європейського Союзу, що використовують інструменти фіскальної політики, стимулюють економіку за рахунок збільшення державних витрат, вимушеним кроком для країн Балтії став секвестр державних бюджетів, що призвів до стагнації економік.

Відмінною рисою економічного стану Естонії є найменший показник державного боргу до ВВП, значення якого досягнуто за рахунок політики жорсткої бюджетної економії, скорочення державних витрат на соціальні цілі, що у підсумку призвело до значного зростання рівня безробіття, відсутності підґрунтя для подальшого економічного зростання.

Характерною рисою економічного стану Латвійської Республіки та Литовської Республіки є швидкі темпи нарощення зовнішнього державного боргу починаючи з 2009 року (див. табл. 1) за рахунок отримання міжнародних кредитів від МВФ, Світового банку та ЄС для проведення структурних реформ у посткризовий період за рахунок збільшення податкового тягаря на населення, скорочення соціальних видатків.

Стан економіки країн Балтії характеризується кризовими явищами, нестійкою динамікою, що пов'язано з уповільненням економічного зростання в країнах ЄС, погіршенням показників експорту та постійним зростанням імпорту. Рисою, що характеризує економічну модель держав Балтії є визначальність динаміки попиту на внутрішньому ринку в економічному розвитку країн.

На сьогодні першочерговим завданням з відновлення економіки країн Балтії є поліпшення зовнішньоторгового та платіжного балансу за рахунок впровадження програм підвищення конкурентоспроможності національних товарів та врегулювання проблеми еміграції населення.